

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

In Omnes Totivs Anni Dominicas Æstiuas, à Festo Pentecostes vsque ad
Aduentum

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXIX

Dominica XXIII. Post Pentecost.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56259)

gnata figura, tandem aliquando ipsum protyponium, quod tu ipse es regnans in sempiterna beatitudine, videre mereatur, ad quam perducatur nos Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

DOMINICA XXIII. POST PENTECOST.

Partitio.

1. De Tribulationibus.
2. De adorante & afflicto laico.
3. De filia defuncta.
4. De laici domo, eiusq; tumultu.
5. De Hemorrhoida prodeunte in publicum.
6. De sumptu & duratione morbi.

Ecce Princeps vnus accessit, & adorauit eum: dicens: Domine filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & viuet. Matth. 9. Luc. 8.

FIGURA.

Malach. 4.

Malachias Propheta de Messia in mundum aduentu sermonem instituens ait, iis, qui sanctum Dei nomen formidaturi sunt, solem iustitiae oriturum, qui salutem & sanitatem in penis suis allaturus sit. Euangelium hodiernum duo refert miracula, quae Christus patrauit, verbis illis Prophetis ad amissimam respondentia, & per omnia saecula. Solem iustitiae oriturum praenuntiavit, atque hic ipsa Saluatoris natiuitas exprimitur, deinde sanitatem in penis suis habiturum. Pennae vestimenta sunt auium: pennae quoque aquilae illius caelestis sunt vestimenta Christi, quibus sanitas adhærescit, quod hodie re ipsa ad oculum demonstrat, cum mulier sanguinis fluxum patiens, tecta vestimenti illius simbria, quam primū sanitati restituitur. Dicere autem solem sanitatem in penis habiturum, tantumdem est ac si dicas, Christum solo attractu vestis morbos depulsurum. Longiorem hac de re sermonem instituam, modo Spiritus S. coepta secundet, & Deipara precibus suis. solitis felix auspiciū spon-

deat. Quamobrem vritis animiseandem in genua prouoluti salutemus cum Angelo, dicentes:

Ave Maria.

Pius ille ac religiosus Bernardus tribulationum à Deo immissarum emolumenta accuratius examinans, & vtilitates quas adferunt recensens dicere solebat, *quomodo stella in nocte lucent, in die latent: sic vera virtus, quae saepe in prosperis non apparet, in aduersis eminet.* Nec aberrauit profecto à scopo: nam luculentis verbis illius testis accedet ærumnosus ac miser Job: nam ipsum animi robur & constantia, patientia, & sexcentæ aliae virtutes, quae delituerant, dum prospero ridebat fortuna vultu, omniaque ad votum ei affluebant, in tenebris perpetuo permansissent, si nox & caligo afflictionum aduersitatumque non apparuisset. Opinioni nostrae suffragatur August. ait: *In fornace ardet palea, & purgatur aurum; illa in cinerem vertitur, & illud sordibus excutitur: fornax mundus: aurum iusti, ignis tribulatio, artifex Deus.* Ipsum & alio loco, sed aliis verbis habet: *Sicut sub eodem igne aurum rutilat, & palea fumat, & sub eadem tribula stipula comminuitur, & frumenta purgantur: ita una tribulatio irruens bonos probat, purgat & eligit, malos reprobat, exterminat & annihilat.* O igitur sanctæ afflictiones! Sed earūdem vtilitates & commoda audire vultis? Varia recenset August. dicens: *Flagellum interius & exterius glorificat, peccatorem compellit nolentem erudit ignorantem, custodit currentem, protegit infirmantem, excitat torpentem, humiliat superbientem; purgat penitentem, coronat innocentem, inicit ad mortem semper viuentem.* O admirabiles vtilitates!

Equidem post Patres illos dixero tribulationem esse donum quoddam caeleste Pharmacum salutare, quod Deus, vt medicus vsurpat, & quo nos, vt agri curamur. Has scilicet Pharmaci aut catapotij instat Deus ad sanitatem spiritus, non vero ad damnationem animæ nobis praescribit. Cum in medici & Chirurghi manus incidisti, quando ferrum subeundum est, cauteria inuēda, incisiones faciendae, sanguis minuendus, clamor, vociferatio, & cruciatio: Medicus tamen nequidquam promouetur, sed de salute tua ac vita

Aaa 3. sollicita-

I.
Super Cantica.

Super Psal. 60.

Super Psal.

sollicitus surda omnia aure præterit. Ita & nobiscum in tribulationibus agitur, clamamus, insurgimus, & indignamur, sed frustra: Deus siquidem medicus de nostra sanitate ac salute sollicitus nihil curat, pergit vterius ex postulationes nostras non admittens. Tribulationibus igitur & medicamentis videntur. Ita etiam suadet Augustinus opinioni meæ subscribens: *Intelligat homo medicum esse Deum, & tribulationem medicamentum esse ad salutem non pœnam ad damnationem*. Magnas igitur vilitates adferunt tribulationes, & iungularia secum bona trahunt.

In Psal. 21.

Tribulationes ministri sunt diuinæ misericordiæ.

2. Reg. 24.

Tribulationes Dei cogitationem inducunt.

Iob. 24.

Alieni casus vix nos mouent.
Dan. 5.

Ipsæ namque benigni quodammodo ministri sunt diuinæ misericordiæ, quæ nos ad Deum ducunt: & sane Deus interdum iis vti cogitur, velut mediis & instrumentis, quibus nos ad sepelliciat. Sunt enim nonnulli, apud quos plures valent mala & afflictiones, quam preces, dona, & beneficia, duciq; asperitate malunt & rigide haberi, aduersus beneuolos & benignos, obdurati, neue vllis minis flecti norunt. Atq; vt Absolon nullis prius Joabum Ducem ad se pertrahere potuit precibus, quam segete illius accenderet: ita Deus quos donis, benignitate, precibus lucrari & pelli- cere ad se nequit, mala interdum iis immittit & aduersitates, modo enim sanitatem aliquo perturbat morbo, modo opum affluentiam aliqua hæreditatis amissione, aliisq; incommodis permiscet & interrumpit.

Et vere profecto! propria namque tribulatio, quam in caput nostrum Deus detorquet, ad Dei cognitionem nos inducit, efficitq; vt propriis cum oculis intueamur: at alienæ tribulationes eo nos deducere nequeunt, nec iisdem permouemur. Hinc afflictionibus circumdatus Job dicebat: *Auditu auris audire, proximi afflictiones olim videns, nunc autem oculus meus videt te*, proprias tribulationes dum intueor: *idcirco ipse me reprehendo, & ago poenitentiam in fauilla & cinere*.

Balthasar Babyloniorum Rex, audito subditos per vniuersum regnum afflictos fuisse, permotus fuisse non legitur, imo ne faciem quidem contraxisse aut murasse, donec manus illa scribentis in pariete illi soli apparuisset, & mortem esset propriam minitata. Alienæ namque aduersitates & proximi mala vix

mouent, at propriæ ita nos concutiant & consternant, vt ad minimum diuinæ manus signum ad Deum trepidi confugiamus, & opem inuocemus.

Ad hæc ipsa tribulatio merx est & negoria. *Lib. de Actio*, qua cæcum lucratur, vt testatur Apost. *dam & Soz. Tribulatio patientiam operatur*. Redarguit au-

tem acriter Chrysof. eos, qui tribulationibus immisissis indignantur, ex postulant, & in malam eas partem, accipiunt, lucrum ad gloriam cælestem comparandam destinatum, manibus elabifincentes. Sæpe etiam fieri videmus, vt, qui malis premuntur, mundum deserant, Dei partes sequantur, cum illo in gratiam redeant. est igitur tribulationi ascribendum, quod Dei honor dilatetur; eiusq; regnum latius extendatur, preces ad eum assiduo fundantur, ac varij eidem supplicet, illius opem & misericordiam deposcentes, atq; hæc est,

vt idem Chrysof. ait, ratio, cur Deus vitam nobis tranquillam & securam, & ab omni aduersitate immunem dare nolit, vt nos scilicet inuitos quodammodo toto vitæ tempore se sequi cogat, occasionemque habeat exoratus, quoridie misericordiam nobis ostendendi. At dolendum est quam maxime, quod cum toties infirmitatibus, tribulationibus aliisq; similibus à Deo inuitemur, vt ad ipsum cõuertamur: tergum ei obuertamus & ad mundi vanitates, eius voci parere recusantes declinemus. Samuel à Deo cum vocatus esset, & ipse semisopitus vocem aliquam audiret, surrexit, heri sui Heli vocem esse, ratus. Ita quoq; p. tribulationes sæpe nos vocat Deus: sed nos præ inertia stercentes & vitis nostris indormientes, vocem quidem eius percipimus, sed mundi eâ esse credimus: à Deo itaq; recedimus, eiusq; obsequium deferimus, & ad mundi ineptias diuertimus. Certum igitur & indubitatum est, tribulationes esse Dei vocem, quibus nos ad se vocat: at sæpius ita peccatis indormiscimus, vt vocem eius audire nequeamus. sed ad mundum propereamus, opem ab eodem postulaturi.

Saul cum à spiritu maligno exagitaretur, nunquam illi aut domesticis illius in mentem venit, ad Deum confugere, eiusq; opem implorare, sed arrepta cithara & restudine malum effugare genium conabantur. Quor-

nam, vt hoc proposito adaptem, in mundo hodierna die reperire est, qui in tribulationibus suis consolationem, musicam, vanitates aliasque mundanas ineptias & voluptates venantur & quærunt, quæ tamen nullam eis requiem, nullam solidam quietem dare queunt, sed affligunt magis magisque, & dolorem adaugent.

Isai. 15.

In quo similes sunt adorantibus idola Dibon, de quibus apud Isaiam, intrantes quippe supplices fanum, opem postulabant; cum voto frustratos se videbant, videntes egrediebantur: *Ascendit Dominus & Dibon ad excelsa in planctum.* Et deinde: *In triuis eius accincti sunt sacco, super tecta eius, & in plateis eius omnis ululatus, de cendis in fletum.* An non idem omnino agunt misera illa mundi idola, ad quæ in necessitatibus nostris confugimus: supplices & lachrymabundi, eadem consulimus; sed voto frustrati & gementes, ab illidem reuertimur. Solus autem Deus, Princeps & Pater consolationum est, vti & tribulationum, tribulationum adeo vt dixi vtilium; beatarum; & sanctorum auctor; illæ namque virtutes sublimant & excoquant, patientiam explorant, gratiam procurant, merita adaugent, salutis causa sunt, animas à rubigine liberant, peccatores excitant, Dei noticiam inducunt, & ad illam Reges & Principes ire compellunt. Egregium hodierno in Euangelio exemplum legere est: in quo Princeps quidam synagogicus afflictus & morte filii ingemiscens, ad Christum auxilii implorandi ergo confugit, adorat, & filia vitam postulat.

II.

Historiam Matthæus complexus est scribens: *Ecco Princeps vnus accessit ad Iesum & adorabat eum dicens, Domine, si in mea modo defuncta est, sed veni impone manum tuam super eam & viuet.* Theologicè hanc historiam deducturus, primo filia huius resuscitationem, ac deinde Hæmorrhoisæ curationem describam, & duplex miraculum, duplici orationis parte, vnica concione complectar. Primo igitur refert Euangelista, Principem Synagogæ Iairum nomine, ad Christum ad populum verba habentem accessisse, & filiam defungentis sanationem, aut iam defunctæ vitam & resuscitationem petiisse. Dicitur

autem est Archisynagogus & Princeps, non quod ortu Princeps esset, vel regali regum Iudæorum sanguine progenitus, sed quod synagoge caput & primus esset, quemadmodum in vniuersitatibus Decanus facultatis dici solet. Hic igitur cum ad Christum accessisset genibus in terram prostratis *adorabat eum.* Mirum profecto, Principem Pharisaicæ, Decanum synagogæ, & omnis concilii caput ac Præsidem, genibus Christi aduclui; & sane Euangelista ipse non parum ad tam insolitæ rei narrationem obstupescit, adhibet quippe particulam illam admirantis: *Ecco Princeps vnus.* Plebecula cateruatum & gregatum Christum sequebatur, at magnates & populi Principes Christum non leguntur secuti: & sane quamuis Ierosolymæ plures essent Principes, velut portentum esse putat Euangelista, vnum ad Christum se conferre; obseruo etiam sapius Pauci in in sacris litteris exiguum numerum iustorum mundo iudeplorari. Ita in vniuersa terra Hus, quæ non mediocris Arabia erat portio, omnibus vnus reperitur iustus; dictum quippe est: *Erat vir magnus in: er ois orientales, & gema totius orientis.*

Adorabat eum. Non possum quin demirer humilitatem simul & pietatem principis huius: sed egregium & insigne exemplum est, aliquem reipubl. Principem Christo publice supplicare & adorare. Sed amor proprio id adscribendum, cuius tanta hic vis est, vt non modo genua Princeps hic flectat, sese prosternat, sed Messiam etiam supplex adoret. Neque enim maior reperiri amor potest, quàm parentum in filios, & filiorum in parentes: videmus tamen ab amore proprio vtrumque superari. Isaac duas habebat proles, Esau, & Iacobum, pater vir pius & sanctus erat, erat & secundo genitus Iacob; tamen pater Esau maiori quam Iacobum amore profecutus est, non propter virtutem, honestamque conuersationem, sed propter commodum & amorem proprium. Esau namque venationi deditus erat, patrique senectam capra nonnunquam præda sua recreabat: atque ideo illum pater præposuit Iacobo. Iacob Patriarcha cum vxoribus suis Lia & Racheli abiturum suum declarasset, tum quod patrem illarum inimicum experiretur, tum quod Deus illum in patriam reuocaret; illa quamprimum eiusdem

Magna vis amoris particularis.

Gen. 28.

Gen. 31.

Tribulationes Principem hunc ad Deum adorandum pertrahunt. *Exod. 7.*
Tribulationes his vitam; mors illis.

eiusdem voluntati assenserunt, dicentes: *Nunquid residui quidquam habemus in facultatibus & hereditate domus patris nostri.* Amor quippe proprius amorem paternum superabat. uti & hoc in patre & in principe, qui Christum supplex adorat. *Et adorabit eum.* Hi scilicet admirabiles sanctorum tribulationum effectus sunt. Ipsæ namque Principes inducunt ut Deum adorent, prosperitas vero mentem eorum à Deo auertit. *Bonum mihi quia humiliasti me,* dicebat Princeps quidam afflictus. Sed mirum profecto, vnam rem mortem huic vitam alteri afferre: nonnullis enim tribulationes noxiæ sunt & virulentæ, aliis vtilis & iucundæ. Audite enim ut diabolo inclament: *Ut quid venisti ante tempus torquere nos.* Deinde è contra notate quid Psalmographus canat: *Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt.*

Cum flumina Ægypti mirabili quadam ratione, iusta Dei vindicta in sanguinem conuerterentur, quidquid Ægyptii, eorum vxores, mulieres, filii, bestia biberent, sanguis erat: quid autem interea bibebant Hebræi? ane putatis Moysen aliquem illis aquæ fontem, aut aliquam Nili portionem à sanguine immunè reliquisse? nequaquam. Sed eandem quam Ægypti aquam biberunt; sed cum illam è flumine sanguineo hausissent, in suam naturam reuertebatur, ut multi graues auctores testantur; adeo ut quod barbaris sanguis erat & abominationi, illis aqua esset & voluptati. Idem de tribulationibus quarum sanguis symbolum erat, esto iudicium. Videtur quippe tribulatio cœlestis quædam pluuia, sed pro diuersitate manuum in quas incidit commutatur: siquidem in manu peccatoris & mundani merus est sanguis, sed hominis iusti, aqua dulcis & nectar.

Exod. 4.

Serpens ille mirabilis, quo suam Moses uocationem denotabat, manus illius cum subiisset, virga erat, sed extra illam, & in terram proiectus, ut serpens & vipera conspicietur: quo emblemate designatur, tribulationes vera animarum uocationis insignia, cum in iustorum manus ineidunt, virgam esse, de qua locutus Psaltes ait: *Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt;* Sed ad terreni cuiusdam manus cum perue-

niunt, serpentes esse, dracones, venenum, virus & interitum.

De vxoris pudicitia cum in lege veteri dubitaret coniunx, ad sacerdotem illam adducebat, qui certum ei potionis genus dabat: quod bibitum si innocens & inculcata erat, nullum ei dæmnum aut læsionem afferebat; si vero famam illicitis amplexibus commulasset, quamprimum, velut hausta cicura emoriebatur. Aquæ in sacris literis figura sunt tribulationum, (vnde Psaltes: *Intrauerant aqua usque ad animam meam,* id est, tribulationes) has Deus, sincerus ille animarum nostrarum sponsus adhibet, quo earum fidem & patientiam exploret: quæ si constantes & fideles fuerint, nihil eis obest, sed profunt quam maxime; at si adulteræ & infideles, & mundanæ, quamprimum emoriuntur, impatientes sunt & blasphemæ.

Ne cogites igitur Christiane, dum Deus Deus tribulationes tibi immittit, tui tentandi & torquendi gratia tantum ab illo has immittit, sed lucri faciendi. Cum David filium Abnos lucifaloni bello persequeretur, occidere eum nolebat, sed eum dumtaxat interciperet, & in gratiam pristinam restituere. Et sane cum portis erumperent agmina, & magno in bellum impetu proruerent; duces singulos & milites coniurabat, ne puerum Absalon interficerent, sed viuum ad se adducerent, imo cum tristis necis illius nuntius allatus esset, tanto dolore affectus fuit, ut à morte haud procul abesset. Eodem etiam modo nobiscum agit DEVS, dum enim tribulationum arma in nos exciuit & vibrat, bellum quoddam pacificum gerit, in quo afflictiones ut milites sunt, constat autem illas in aciem & bellum ea conditione emitti, ut filios rebelles ac refractarios intercipient, & ad patrem cœlestem adducant, non vero ut vitam eripiant.

Mundus excæcatus passionibus, & tribulationum hostis, non auertit Deum, bellum paternum indicere, cumque nos oppugnat, ardentes amoris sagittas ciaculatus, non occidere filios, sed eosdem conuerrere & ad vitam perducere; atque hoc per Ieremiam Prophetam insinuat dicentem: *Ego cogi-*

Ierem. 29.

cogito cogitationes pacis & non afflictionis, dicit Dominus. Id est, Non delector bello aut vulneribus, imo cum bellum suscipiendum est, aut rebelles, qui nonnunquam exsurgunt, compescendi, arma licet accingam, non nisi pacem postulo, & bellis quæ moueo, omnia ad tranquillitatem perducere gestio.

Deus tribulationibus conuertit peccatores.

Aduersitates igitur Deus velut arma adhibet, quibus peccatores conuertat, licet enim nonnulli solo Dei amore ad virtutem moueantur, plurimi tamen non nisi baculis & violenter eodem compelluntur. in quo mulieres Aegyptias imitantur, quæ cum à Pharaone mandatum accepissent, omnes masculos Hebræos recens natos occidendi, tam impium & horrendum scelus deestata, dixerunt: *Non sunt Hebrææ sicut Aegyptiæ mulieres, ipse enim obstetricandi habent scientiam, & priusquam veniamus ad eas, pariunt.* Ecce discrimen. Aegyptiæ non pariunt sine obstetricæ, & Hebrææ iisdem non indigent. Tribulationes autem obstetricæ cælestes sunt; mundanæ vero animæ mulieribus Aegypti similes sunt, quæ sine huiusmodi obstetricibus parere nequeunt; sed iustorum vltro, instar Hebræorum, sine illis parere norunt. Ecce igitur vt anima Archisynagogi, tribulationibus obstetricantibus egregiam illam vitæ mutationem pariat, & Christum adoret.

Exod. 1.

Et adorabunt eum. Miser ille Princeps æramnis & afflictionibus oppressus, lacrymans, gemens & suspirans quamprimum vt ad Christum accessit, eius se pedibus aduoluit, & adorabat dicens: Mundi saluator, vere Israel Messia, fili Dei omnipotentis, patris afflicti afflictione tangere, tuam ecce opem imploro, in brachia me tua conicio, benignitatem deprecor; benignum te igitur exhibe: Vnicam habebam filiam, Domine, facultatum hæredem vnicam, vitæ delicias, & heu sorti meæ inuidens mors, hanc mihi abstulit, sed hanc, si velis, posse te suscitare scio. *Veni igitur & impone manum tuam, & uiuet.*

III.

Magno ecce loquitur affectu, tria; profert, quæ vel ferreum ad commiserationem promouere cor potuissent, primo filiam sibi vnicam esse, & omnium facultatum hæ-

Tom. 2. Pars Aethiæ.

redem. Deinde eam duodecennem fuisse, pene nubilem, & opulento aliquo conubio proximam. Postremo, iam in extremis illam agere, vt Marcus & Lucas, ait & mortuam vt Matthæus. Ait squidem Marcus. *Marc. 5. Quoniam filia mea in extremis est;* & Lucas *Luc. 8. deinde: Quia vnicâ filia erat ei fere annorum duodecim, & hac moriebatur.* Sed addit Matthæus. *Filia mea modo defuncta est, sed veni.* In quo nulla inter Euangelistas discrepantia aut contradictio; non enim hic repugnat in extremis esse, mori, & mortuam esse, sunt eam hyperbolice patris huius locutiones, quasi dixisset, adeo ægram illam domi reliquit, vt non dubitem quin iam mortua sit, vel forsitan hac exaggeratione vsus est, vt eo facilius Christum ad commiserationem, & opem ferendam excitaret. *Domine filia mea modo defuncta est.* Ecce nuntium mortis, tam iuuenes, quam senes eodem moti discrimine, cum puella hæc in ætatis flore hinc abripitur: & vt vasa lutea casui & fractioni obnoxia sunt, tam noua quam vetera; ita & omnes homines sine vlllo discrimine mortales sunt, eandemq; fortunam subeunt iuuenes quam decrepiti, & Parcæ tyranni omnes promiscue subiecti sunt. Si figuli officinam ingressus, variis vasis conspectis, tam recenter compactis, quam aliis iam olim efformatis, his maioribus, illis minoribus, peteres, eorum quodam horum omnium primum rumpendum esset, responderet haud dubie, quod prius ad terram deciderit. Ita de hominibus in vasta mundi huius officina commo-

Mundus officinæ figuli similis.

rantibus sentiendum, & credendum, primum hunc vitam amissurum, non qui alios ætate præcedat, sed quem sinister aliquis & infelix casus ad sepulcrum primo traxerit. Sane mundus hic officina figuli est, nos vero vasa fragilia. Vnde Psalmista: *Tanquam vas figuli confringes eos;* & Apostolus. *Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus.* Atque ideo mirandum non est, si mors senectutem expectare nescia, in iuuentute nos hinc abripiat.

Psal. 2. 2. Cor. 4.

An non iniustus & nequam ille densus esset, qui postquam pecuniam ab aliquo credito & gratis accepisset, ita vt nullum fœnus aut lucrum solvere teneatur, eandem

Bbb

repeti-

reperitus reddere detrectaret? Certe hoc vi-
 re tibi spacium Deus concessit, & gratis qui-
 dem, vt in rem tuam eodem vtereris, ipse au-
 tem creditor est, quem nemo fallere aut cir-
 cumuenire possit, qui iure suo vsus à te mu-
 tuatum, fortasse citius quam credebas repe-
 rat: tum non est irasci aut detrectare, sed
 hilari ac læto animo naturæ debitum, aucto-
 ri naturæ persolvere. Mors igitur communis
 est, & illius recordatio admodum necessa-
 ria.

Simile.

Apes cum magno impetu relictis alueariis
 in aerem apertum volitant, & magno exiguo
 in corpusculo furore inter se bellum gerunt;
 quamprimum glebas aliquot terræ in altum
 ieceris, motus illos intestinos & ciuiles com-
 pescis. Ita cum bella domestica violentius in-
 surgunt, ciuicum, in quos conuertemur, me-
 moria, & assidua mortis recordatio, omnia
 pacare omnesque animæ motus poterunt
 compescere. Omnia hæc occasione filiarum hu-
 ius mortuæ dicta sunt.

Multæ filiarum
 pereunt ob
 parentes.

Filia mea modo defuncta est. Ecquod nam
 hodie filiarum, non corporali, sed spiritali mor-
 te emoriuntur, parentibus nequidquam de
 ijs sollicitis, aut Deum vix vnumquam pro iis-
 dem exorantibus; qui è contra sæpe ruinæ
 earum & interitus, nimiam illis libertatem &
 luxum concedendo sunt occasio: dieendo
 insuper, licet stolidè admodum & impruden-
 ter, hoc esse ad ciuilitatem morum addiscen-
 dam & inter mundanos agendum imprimis
 necessarium. Nimia Dinæ Iacobi filiarum liber-
 tas pudoris amissi & Sichimitarum excidij
 causa fuit: nimia quoque filiarum hodie liber-
 tas in causa sæpe est vt ruinam tum ipsæ
 tum aliarum sodales incurrant. Filia Loth, ho-
 nesto & sancto loco natæ, & patriarcharum
 affines, quod nimia forsitan libertate in So-
 domis, Sodomis inquam, omnium scelerum
 colluic, & abominationum seminario ef-
 sent educatæ, tum sibi honorem imminue-
 runt, tum sempiternam parenti infamiam,
 quod incestuoso cum illis concubitu com-
 missus sit, inusserunt. Ita plurimæ filiarum fami-
 lias, quod nimia libertate gaudeant, & in
 mundo qui vitiorum & luxus academia est,
 assidue agant, sæpè numero in interitum de-

Gen. 34.

Filiarum li-
 bertas no-
 xia.

labuntur, & sibi, parentibus, vniuersæque
 familiae ac stirpi indelebilem infamiae macu-
 lam afficiant: quæ omnia, proh dolor! sæpius
 patribus imputari debent.

Quos proinde Israelitis illis similes esse
 dixerit, de quibus Ezechiel, qui cum barba-
 ros, filios & filias idolo Molocho immolan-
 tes viderent, adeo vt iugulatos flammis ab-
 sumendos traderent, ipsos imitati sunt, non
 quidem flammis filios absumendo, quod
 horrendum illis & nefandum videbatur, sed
 non nisi per ignem traducendo diisque offe-
 rendo, qui quamuis ita non morerentur, v-
 stulabantur tamen non nihil, & terra fuligi-
 ne tincti egrediebantur. Multi ad hunc mo-
 dum patres filias suas non omnino dæmo-
 nijs & mundi dissolutionibus immolant,
 sed per vanitates sæculi easdem solum tra-
 ducentes, deteriores, turpiores, malos e-
 doctas mores & aliqua infamiae fuligine tin-
 ctas domum recipiunt, adeo vt meretricio
 (cui non vero) nomine male apud cordatos
 audiant.

Ezech. 23.

Parentes Michæ Ephratai sacerdotis inter
 cæteras facultates, legarunt ei idolum quod-
 dam & simulacrum, quod cæteris illis opibus
 carius habebant: sed hoc illi interitus & de-
 structionis domus & facultatum direptionis
 causa exstitit. Ita multi parentes, quod filiam
 lubricam & dissolutam, & luxui deditam ha-
 beant, credunt eam citius matrimonio
 iungendam sed, quæ eorum insania & stoli-
 ditas, non aduertunt ab idolo hoc & sibi &
 vniuersæ familiae interitum imminere.

Herodias pellex illa regia, Herodi dis-
 luto gratiorem fore credebat filiam, si sci-
 te tripudicaret, & omnia tripudiorum ge-
 nera calleret, sed hoc mortem illi & inte-
 ritum attulit. Parentes quoque hodierna
 die magnos & intolerabiles sumptus præ-
 stant, vt filiarum in mundi schola in omni
 vanitatum genere erudiantur, sibi que per-
 suadent, quod tripudicare, garrere, & fu-
 cata quadam verborum venustate vti no-
 rint, omnium illas linguis celebrandas;
 sed hæc omnia infamiae eis maculam sæ-
 pe afficiant, & famam sinistram concitant.
 Nolo quidem filias esse stolidas & fatuas,
 sed

Matth. 24.

Ind. 16.

sed.

sed pudicas, non illis vt monasticem profiteantur aucto sum, sed, vt modestiores sint, neve ita dissolutæ & mundanæ.

Varia filia perditæ Quotnam, Deus bonæ, filias in Sacris litteris perditas legere est? an non Dina Jacobi & Lia filia, quod curiositate ducta alienigenas videre cupisset, à Principe deflorata est? filia Chananæ, ob sinistra matris dogmata à dæmonio exortata est. Herodiadis filia tripudiis & aulicis vanitatibus assæta Prophetæ mortem afferri curavit, & similem ei deinde Deus in vindictam intulit. Et ecce hic etiam principis filia mortua describitur; *Filia mea modo defuncta est.* Princeps igitur postquam Christo filia mortem aperuisset, ita eiusdem casu permotus Dominus fuit, vt eum cum discipulis fuerit domum vsque secutus.

Magna turba comitans Multis comitantibus Archisynagogi domum ingrediuntur, non solus, sed cum discipulis, & patre præsentem, vt doceat, indecens esse huic domum huius domos subire mundanorum, in quibus mortuus Christus ingressus est. Scandalizati olim sunt Apostoli, cum Christum solum, cum Samaritana gentem viderent, quamvis media die omnium in oculis, & in agro: quanto maiori igitur scandalo exposita sunt colloquia illa clancularia Sacerdotum cum mulieribus Samaritanis, id est, mundanis, in cubiculis oclusis, de nocte, sine arbitris & testibus: equidem nefas hoc esse duco, & assiduas hæc frequentationes & visitationes velut noxias & perniciosas damno. Imo nec ipse Dei filius principis domum, vbi filia est licet defuncta, solus intrare voluit.

Christus in huius principis domum Mirum profecto, Dominum principem huius principis, quod hunc quamprimum sequi, & domum illius ingrediatur. Sacerdos naita id ipsum rogatus non modo non faisset, domum cere detrectarit, sed etiam coarguerit, dicens: *Nisi signa videritis.* Sed duas ob causas id ipsum præstitit. Primo, quod præcipuis Jesu inimicis esset, vt pote Phariseorum princeps; hunc igitur, vt sibi amicum reddat, vltro in domum illius ingressus est, coram illo miraculum edidit, filiam ad vi-

ram reuocat, & sibi beneficio collato deuincit, nosque eadem opera edocet inimicos esse diligendos, inque illos beneficia conferenda. Secundo, quod Sacerdotum princeps esset, quem proinde colere & beneficiis demulcere voluit, vt ad oculum demonstraret esse Sacerdotes honore & cultu profequendos.

Lege olim cautum fuit, vt Sacerdote domum aliquam ingressuro, eadem prius mundaretur, & ab omnibus sordibus purgaretur. è quo colligere erat, quis honor veteris Legis Sacerdotibus officij & muneris sacri intuitu, deferendus esset. Quanto vero maior Sacerdotum rem Sacerdotibus legis Euangelicæ deferre oporteat. Si reges, Angeli, imo Deus ipse honorari debet; Sacerdotes profecto non secus atque ipsi honorandi sunt, quod Reges, Angeli, imo dii quidam in Sacris litteris appellentur. Hac igitur de causa Christus principis Sacerdotum ædes subit, vt filiam ad vitam resuscitaret.

Et cum ingrederetur domum Iairi. Christus igitur Pharisei domum cum ingressus esset, & tibicines audiret, & homines interiorius magnum excitarent strepitum; omnibus quamprimum vt egrederentur præcepit. Domum hanc introeunti sexcenti sese conceptus offerunt; primo non possum quin domesticorum horum demerer vesaniam; qui in domo luctus adhibent tibicines, & in morte miscent Musicam: quod tamen non immerito reprehendit Eccles. *Musica in luctu importuna narratio.* Palatium Iairi, vera mundi imago est: quamvis enim in mundo varia quotidie sint funera, & plurimi obeant, lasciuire & ineptire tamen alij non desinunt: ipse quin etiam mons quidam Caluariæ est, in quo CHRISTO in cruce moriente, filij Dei in ærumnis sunt, Judæi & milites aleis tempus terunt. ipse denique regnum Babylonicum est, in quo aliis in fornace æstuantibus & morientibus, alij ad sambucæ & fistulæ sonitum exultant & idola adorant. Secundo, cum tibicines & cornicines quos in domo viri principis & sanctitatis studiosi, Sacerdotis & Pharisei video, attentius considero, ipse mihi persuadeo non temere hos

aduocatos nec sponte aduenisse, imo crediderim veterem Thracum hic consuetudinem renouatam, qui in liberorum natiuitate plorabant, in funere autem ingemiscabant. Aliam tamen rationem assignat Theophylactus, solitos scilicet Judæos in morte filiarum, quæ virgines hinc decedebant, quo earum virginitatem testatam facerent, eodem tibicines & citharædos in funere adhibere, quos si nuptias iniisset, habuissent. Plurimos autem hic fuisse certum est, quod filia principis esset, quemadmodum & diuite aliquo defuncto pluma pulsantur campanæ. Crediderim potius musicos hos tibicines in funeribus inductos, vt ferale lugubrique cantu & nœnia ad luctum composita, omnes ad dolorem & luctum excitarent, suspiria & lachrymas elicerent. Hos tacere iubet Christus, & domo exigit, seseque ad filiam excitandam accingit, sed deridetur, exhibetur, omnesque eum insanire credunt.

Cur tibicines in funere.

Mundus Christi opera explodit.

Job 12.
Psal. 58.

Et deridebant eum. Mundus Christi opera exhibetur, illius doctrinam explodit, seruumque Dei gesta vitamque subsannat. *Deridetur enim iusti simplicitas*, ait Job; sed à te quoque vicissim deridebuntur Domine. *Tu Domine deridebis eos.* Omnes Christi paupertatem, nuditatem, humilitatem, crucem, mortem, omnia illius mysteria derident: *Omnes videntes me, deriserunt me.* Omnes, inquit, milites Herodis in palatio, Judæi in cruce, Gentiles in Euangelij annuntiatione, hæretici in Ven. Eucharistia, maledicti Chæ, qui nuditatem patris vestri Noe irridetis: Scelesti Semei, qui contumeliis & iniuriis, & lapidum imbrem innocuum Dauidem prosequimini.

Cur Christum mundus irideat.

Mundus Christum irridet, quod aliam viuendi rationem confectetur, quod alio loquatur idiomate, quod non eiusdem sit ingenij, quod viuentes mortuos, & mortuos viuentes appellet: *Sinite*, inquit, *mortuos sepelire mortuos.* Quid ais Domine? quos mortuos dicis, adhuc in vita sunt; & quos viuos credis, mundus vt mortuos habet, vt hoc loco: *Non est mortua puella, sed dormit?* quid hoc audio, Domine? omnes te haud dubie irridunt. Dormire illam asseris, & ve-

re mortua est; testatur & pater: *Filia mea modo defuncta est.* Ridet auditis hinc paradoxis mundus, ridet ea, quæ nunquam ante vidit vel audivit; quod egregia figura manifestum faciam.

Sara nonagenaria cum ab Angelo intellexeret, concepturam se filium, ridere effuse cœpit, imo omnes sibi contisuros ait: *Omnia qui viderit me, corridebit mihi.* quasi diceret, yisum nō est hæcenus, nonagenariam, qualis ipsa sum, circa vitæ vespere, concipere & fœtum edere, atque ideo omnes non immerito ridebunt. Paradoxa scilicet sunt; atque ideo mundus Deridet opera, quæ cum intelligere nequeat, sannis excipit. Ridet item Dei opera mundus, & Sanctorum, quia repugnant & aduersantur malæ eorum viuendi consuetudini.

Lux non in se te in furem quendam olim Demosthenes, qui nocturnas illius lucubrationes iniquo ferret animo; *scio*, inquit, *me tibi molestum esse, quia noctu lucernam accendo;* quod nihil adeo fures oderint quam lumen. Ita quoque dicendum, improbos iustorum ideo vigiliis, orationibus, ieiuniis & pœnitentiæ insultare & explodere; quod de nocte, id est, in vitæ huius tenebris & vitiorum caligine boni exempli candelam accendant. Atque ideo de illis dictum olim à Christo: *Vos estis lux mundi.* Christus igitur irridetur, & deridebant eum. Sed risus hos relinquamus & reliquam Euangelij partem prosequamur, quo miraculum de Hæmorrhoïssa persanata continetur, & hoc secunda orationis parte prosequemur.

Christus igitur cum principe iter ingressus filiam illius resuscitaturus, aliam mulierem obuiam habuit, sanguinis fluxu iam à duodecim annis laborantem: dicebat hæc autem intra se, Beatam me, si vel fimbriam vestis illius tangere possim, mihi quippe persuadeo, quamprimum me sanitati restitutum iri. *Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, duodecim annis accessit retro.* Multis in mentem venit, idque antiqua traditione relatum est, mulierem hanc Veronicam nomine dictam esse. Ambrosius Martham Lazari sororem eam esse voluit; sed crediderim cum Eusebio libro 7. historiz *lib. de Sabbath. c. 5.*
Ecclesiast,

Ecclesiast. cap. 14. & Sozomeno lib. 5. cap. 21. mulierem hanc Cæsarea Philippi oriundam fuisse, quæ quo perpetuam recepta SALVATORE beneficij memoriã ad posteros transmitteret, ante domus fores æneam statuam ad SALVATORIS formam erigi iussit, ad cuius basim flos deinde enatus est, qui non nisi ad simbriam vestis exercebat, atque is tantæ efficaciz & energiæ, vt omnia morborum genera persanaret. Refert autem historia Tripartita, impium Apostatam Julianum statuam hanc comminuisse, suamque loco eius erigi iussisse. Sed hanc Deus iniquitatem ac nequitiam non ferens, fulmine vibrata eandem ad terram deiecit.

Leh. 6. c. 4.

Mulieris huius afflictio. Leh. 15.

Graviter mulier hæc cruciabatur, & non parum affligebatur. Primo ob ipsum morbi genus, quod vehemens erat, & quod Judæi maxime exhorrescerent. In Leuitico siquidem iubentur hoc, quæ morbo laborant, à cæteris hominibus sequestrata vivere. Secundo ob morbi diuturnitatem, quia duodecim ipsis annis hoc morbo laborauerat. Tertio, quod varia adhibita medicamenta in vanum cederent, imo quotidie morbus ingrauesceret. Quarto denique, quod omnem substantiam in medicos impendisset, & frustra quidem: nam hoc illi dedere medici, quod multos perpeffa fuerit cruciatus, omnem amiserit substantiam, & morbus magis magisque increuerit. Verata igitur & afflictione extimulante, quin & viua fide confirmata, Christum accedit dicens: *Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius, salua ero.*

Detestandus Caluini error.

Hic sudat & mire se torquet miser Caluinus, sciens hinc nos reliquiarum sanctarum cultum & venerationem adstruere. Ait igitur, effugij quærendi gratia, mulierem hanc, inconsiderato quodam zelo, (eius vt adhibeam verba) simbriam Christi tetigisse, atque ideo superstitionis exercitæ eam aliquatenus ream esse. Et quamuis, inquit, simbriæ tactu sanitatem consecuta sit, singulare quiddam fuit, neue ideo in exemplum trahendum, aut consequenter hinc eliciendum, simile quid in sanctorum reliquiis posse iam contingere. O spiritum inferno &

dæmone prognatum! Omnes ecce Evangelistæ hanc circumstantiam diligenter obseruarunt, dixisse nimirum illam: *Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius salua ero.*: quo fidem illius celebrent & deprædicent; & impudens ille impostor, indiseretam illam appellare non veretur. Christus fidem illius laudat & probat non re ipsa modo, sed & verbis: *Fides tua te saluam fecit*; & Antichristus Caluinus eandem carpit, & superstitionis accusat.

Clamet, insaniat, bacchetur, efferefcet hic tempeffas illa religionis, & iuratus omnium reum sanctorum, & præsertim reliquiarum hostis Caluinus, hinc tamen, vt & ex aliis plurimis Scripturæ locis, Ecclesiæ dogma de sanctorum reliquiarum cultu & honore, adstruere & stabilire possumus, quarum tactu & aspectu plurimi sanitati pristina restituti sunt. Si enim sudaria & semicinctia Pauli ægros sanarunt; cur ossa & aliorum sanctorum, vt Apostolorum, Martyrum, Confessorum, & virginum reliquiæ, eandem vim non habeant? Si veteres illi Christiani Ephesij tantum cultum honoremque sine vlla superstitionis aut idololatriæ nota, sudariis Apostoli, vt ex Apostolorum Actibus apparet, exhibuerint, vt varia iisdem morborum genera depulerint; cur igitur ossa & vestes, in quibus Spiritus sanctus tot annis commoratus est, & tot mirabilia produxit, non venerabimur?

Sanctorum reliquiarum cultus adstruitur.

Act. 19.

4. Reg. 13.

Cadaver mortui quamprimum vt ossa Elisæi Prophete tetigit, in pedes stetit, & cum aliis fugam iniit; & Apostolorum aliorumque sanctorum reliquiarum attractæ à morbis sanari non poterimus? Sed opinionem nostram confirmans Hieronymus, in vita Sancti Pauli Eremitæ ait, Antonium pluris facere solitum, tunicam Sancti Pauli à foliis contextam, quam omnes Cræsi oves aut regias facultates. Et ecce Hæmorrhoidis reliquiarum sanctorum virtuti potentizque innixa, tactu se vestis Christi ab insanabili morbo liberari posse credit.

VI. 1.

Euangelista Marcus mulieris huius miseriam & calamitatem exaggeraturus, ait, omnes eam facultates in Medicos, & quidem

Bbb 3 frustra

frustra effudisse. Verum igitur Prouerbum est: *Qui medice viuit, misere viuit.* Cureat igitur medici, & dent operam ne suis phar-
 macis, catapotis, coctis, aposeumatibus, pilulis, rhabarbaro, aliisque tum simplicibus tum
 compositis, quæ ægris præscribunt, naturam vel debilitent, vel etiam penitus extinguat,
 ne in supremi iudicij die, homicidij & cædis rei ob plurimos quos perperam medican-
 do ad Tartara transmissere morbos coram Deo accusentur. **Quænam** illa inhumani-
 tas & effera crudelitas, tortori ad necem inferendam pretium persolvere, & medicos
 luculenta mercede acceptæ, velut ingrati-
 mos mortaliam, hominibus mortem accele-
 rare.

Dio Nicetas
 in Adriano.

Xiphilinus, teste Dione, cum videret Adrianum Cæsarem in extremis esse medico-
 rum imperitiam coarguens, iisque optimi Imper. mortem ascribens, ait: *πολλοὶ ἰατροὶ βασιλεὺς ἠπόλεον*, id est, Medicorum multi-
 tudo Cæsarem perdidit. Et sane simile quid in Græcorum senariis legere est:

Πολλοὶ ἰατροὶ ὡσεὶ ὄμι' ἠπόλεον, id est, Medicorum plurimorum visitatio me perdidit.

Paufania
 apophth.

Interrogatus olim à Medico Rex Paufanias, cur nunquam ægotaret, & optima semper esset valetudine? respondit: *Quia re medico non vitor*; cui medicus, cur autem coarguis, cuius nunquam expertus es scientiam vel artem? Rex ait, nec si expertus essem, te coarguerem, non enim superstes essem. Insinuare volebat, medicos vt plurimum mortem hominibus adferre solere.

Anabaptista
 medici-
 nam dam-
 nant.

Eccle. 8.

Hinc etiam Anabaptistæ medicinam reprehendunt, eiusque vsum suis interdiciunt, induciti ad id etiam exemplo regis Afa, quæ quod medicis se crediderit, reprehendit Scriptura, sed mera hæc infania est, nam ait Sapiens: *Honora medicum propter necessitatem*; designare volens, opus esse medicina, quam ab altissimo conditam ait, & quam vt sapiens non abhorrebit. Equidem medicos necessarios esse dico, sed culpandos illos, qui facultates exsugunt, nec vllam ægris opem adferunt; quales hi, qui Hæmorrhoidiam opibus orbarunt. Sed hæc facultatum amissio vitam ei à Domino impetrauit.

Themistocles Atheniensis patria extor- Plutarch in
 ris, & omnia facultatibus exutus, ad regē Themist. co.
 Persarum se contulit; cumque mensæ regis 1. & rom. 2.
 cum filiis assideret, dicere cœpit: *Perieramus in Apophth.*
filij, nisi periissemus. Idem dicere hæmorrhoid. Græc.
 sa potuit; perierat siquidem, si diuitiæ, quas in medicos impendit non periissem. Absque his enim si fuisset, nunquam esset sanitatem consecuta; & certo certius periisset, nisi ita periisset.

Cæterum mulier hæc iam senior & gran- Filia non
 dæua suum negotium agit, & de sua ipsius discurret. sanitate sollicita est, inter turbas & populi
 sanitate sollicita est, inter turbas & populi multitudinem agens; sed filia principis pa-
 trem habet, qui causam illius apud Domi- num agat; quod filiarum nõ sit, quamuis san-
 itas, & valetudo in discrimen adducantur, discurrere, per contubernia agere, & nego-
 tia propria tractare: sed vetulis hoc vitio nõ vertitur, nec tantum periculum includit. Quare scite & apposite Hebræi lingua sua
 puellam *Alma* vocarunt, quod tantundem est, ac si dicas abscondita: quod nullus haberi thesaurus queat diligentius; qui & maiori
 cura debeat asseruari, quam puellæ honor & pudicitia, quod plurimi eidem fures insid-
 entur.

Dilectus ille in Canticis cum Sponsa a- Cant. 8.
 gens de sorore illius ait: *Quid faciemus oro- ri nostra in die quando alloquenda est*, (quo loco alloqui, tantundem est ac nubere,) vt ostendat, prius filias viris aut sceminis sus-
 pectis loqui non debere quam nupserint. quasi diceret: Primum filia cum viro colloquium sit in die nuptiarum. Vnde Sapiens quidam
 ait non nisi ter in vita filiam egredi debere, primo vt baptizetur, deinde vt nubat, ac postremo, vt sepeliatur. Ipse quoque sponsus
 subnequit quamprimum. *Si murus est, adificemus propugnacula argentea*: non nisi de muro, propugnaculo, claustroque hic sermo est, quæ impediunt ne sponsa hæc ingredia-
 tur. Filia non-
 nisi ter-
 tiario
 egrediatur.

Filiam expressuri hieroglyphice veteres, Puellæ hie- pinxerunt ad latus eius dextrum draco-roglyphi-
 nem, & ad pedes testudinem; draco, qui vi- cum.
 sus acutissimi est, denotat custodiam & vi-
 gilantiam, testudo vero, quæ tardigrada & lenta est, solitudinem, hæc enim nunquam
 domo

domo egreditur, semperque captiua detineatur. Huc alludens in canticis sponsus inuitat dilectam suam vt columbæ instar in foraminibus petrae sese abdat ac delitescat, *Amica mea, columba mea in foraminibus petrae*; quasi diceret; Mundanarum mulierum est in mundo agere, per plateas ac vicos discurrere; at te ô amica mea, quæ aliam vendidit rationem consecratis, auis instar in nido abscondi, & cubiculo egredi non oportet.

Inter ceteras beati viri felicitates & cordatae mulieris dotes hæc recenset etiam Psal-
mista. *Vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue.* Id est, Beatum se dicere maritum is debet, qui fugi & sedulam vxorem, quæ domo raro egrediatur, nactus fuerit; è contra vero infelicem se ille, cuius coniux vaga, lubrica & discurrens.

Gen. 18.

Angeli quos Abraham hospitio receperat eum vxorem eius & matrem familias non viderent, petebant quamprimum, *Vbi est Sara vxor tua?* Erat quippe Sara, quamuis iam vetula, adeo solitudinis & quietis studiosa, itaque contubernia sociarum perosa, nullum vt præter maritum videret; & cum peregrini & exteri domum illius diuerterent, cubile solitaria ingrediebatur; omnium conspectum, imo & Angelorum declinans.

Exod. 12.

Israëlitæ dum Ægypto egredierentur, vasa argentea & aurea ab Ægyptiis mutuati sunt; inter cætera autem voluit Deus, vt mulieres non nisi à vicinis & hospitibus mutuo sumerent; non longius enim quam ad vsque vicinarum domos se conferre debet mulier. Ita non immerito laudatur prudens & cordata Iudith, quod in domo abdito secretum sibi construxerit; raroque in publicum prodierit. Æquum enim & decens fuerit, fœminam cordatam & moratam rarissime foras prodire, & solitudinem consecrari, & præsertim iuniores: seniores enim tantum non imminet damni vti in hæmorrhoida hæc videre licet, quæ inter populi turbas apparet, frequentiam non curat, & pro sui ipsius sanitate deprecatur.

Iud. 6.

Et ecce mulier que sanguinis fluxum patiebatur. Hanc Euangelista omnes facultates im-

pendisse ad sanitatem consequendam testatur; atque hac ratione in mundo viuatur. Mundani impondunt omnia vt quietem aliquam & voluptatem in mundo inueniant, & nullam reperire queunt; mundus siquidem latus est, qui diuites perdit, & pauperes contemnit, quod egregio Liogenis responso faciam illustrius.

Mundus diuites perdit.

Rogabatur hic à quodam quomodo se gereret Dionysius tyrannus cum diuitibus, ait; vt aliquis eum vasis; euacuat siquidem plena, & vacua abiicit, testis primo sit miser ille prodigus, qui dissipauit omnem substantiam suam, & deinde Lazarus; de quo scriptum est, *Et nemo illi dabit.*

Cum propius hæmorrhoidam intueor, eiusque colorem considero, imo & pulsus rango, ex morbi illius symptomatibus, quæ primum iudico, magorum illam præuaricatorum imaginem gerere, illorum inquam qui peccata peccatis accumulunt, & criminum nouorum quotidie se reos constituunt, iuxta verba illa Prophetæ, *Sanguis sanguinem Ose 4. tetigit.* Atque vere fluxu sanguinis laborare Mulier hæc dicendus est spiritualiter, vel qui pluribus hæmorrhoidæ additus est peccatis, desiderii prauis in o-mnibus morem gerens, vel qui praua vitii catores de cuiusdam consuetudine in transuersum a-notat ma-ctus, in ipsum sæpius prolabitur, & eidem as-fuescit; vterque enim passionum suarum & cupiditatum mundanarum dysenteria laborat. Cæterum mulier hæc duodecim ipsis annis in hac ægritudine permansit, quod qui continuo sanguinis fluxu laborent, id est, qui vitii suis iam longa consuetudine as-fueuerunt, & difficulter admodum sanitati restituuntur, & non nisi magno labore ad iustificationem redeunt; admoneri & corripi quidem possunt, sed non nisi ægre conuertentur & corrigi.

Galba orator disertissimus cum eoram Cæsaris Augusto Cæsare peroraret, ac sæpius inter Augusti dicendum oratione ad Augustum conuersa repeteret; *Corrige, si quid peccavi Auguste;* respondit lepide Augustus; *Ego te monere possum Galba, corrigere non possum;* ad gibbum quem dorso gerebat, quique ei naturalis erat, tacite alludens: huius moneri quidem

dem, sed corrigi, id est, tolli ille non poterat. Idem de peccatore dixero, qui in peccatis inueteratus, & longa quadam consuetudine incuruatus, admoneri quidem potest, sed humane loquendo corrigi nequit: Christus accedat necesse est, & miraculo quodam curet; ut hanc sanguinis suam mulierem.

Et ecce mulier quæ, &c. Ecce iterum nos uos conceptus. Verula hæc, quæ omnia sua in medicos & medica sine ulla ope aut sanitatis recuperandæ spe impendit, si propius intueri quis desideret, legem veterem ad amissim representat, quæ omnia bona sua, fidem, Sacramenta, mysteria, ceremoniasque infumebat & absumebat, nullum tamen peccatorem sanare, vel peccatum aliquod penitus auferre poterat. Ostendit Deus olim Mosi rubum in deserto ardentem, non tamen vltulatum, visio hæc, etiam iuxta Hebræos, denotabat Iudæos à barbaris quotidie diuexari, & spinarum aculeis compungi, qui grauius illis infligebant vulnera, sed simul etiam ostendebat, omnia hæc tormenta nullum iis detrimentum aut læsionem adferre posse; sed bonorum iis prosperitatique occasionem fore. Verum aliud hic intelligit Ven. Beda, creditque flamma hæc legem veterem, quæ deinde in forma ignis in monte data fuit, denotari; quæ quamuis peccata, (quorum symbolum sunt spinæ) prohiberet, eadem tamen non auferebat: necesse siquidem erat Deum descendere, qui eadem succenderet, id est remitteret. Talis scilicet morbus talem requirebat medicum, atque hæc occasione mulieris nostræ, quæ sanguinis fluxum patiebatur.

Cum morbum hunc eiusque diurnitatem considero, crediderim hæc denotari peccatorem in vitiis obduratum quo nihil in mundo ad sanandum haberi potest difficilius, Deoque inuisus. Deus Ezechieli olim templi sui abominationes ostendere volens, ad templi ostium eum deduxit, & eius in introitu idolum ei monstrauit, quod idolum zeli appellabant quod amantes zelo succenderet, (hic passionem amorosæ denotantur;) paulo ulterius thuseidem adolentes;

deinde ostendebat ei mulierculas plangentem Adonida, & sedentes quidem; ecce prauæ consuetudinis imaginem. Cum vero & longius eum deduxisset, ostendit illi senes quosdam, tergum altaribus obuertentes, & flosculos naribus applicantes; ecce complacētia & delectatio, quam è delictis suis hauriunt peccatores: tum vero peccatum abominandum & detestabile esse solet, cum praua consuetudine inueteratum est, & ipse sibi peccator peccando placet.

Doctissimus Rupertus idem hoc esse ait cum eo, quod Propheta Amos sub aliis dixit inuolucris; *Super tribus sceleribus Moab, Amos 1. Edom, Israel, Iuda, &c. Et super quartam non conuertam.* Primum peccatum in desiderio & voluntate est, quando scilicet malum desideratur, & consensus extorquetur. Secundum, quando in opus transit. Tertium, quando eidem homo assuevit; denique, quando quis peccato delectatur, sibi que in eodem placet, ipsumque etiam cum vitæ discrimine propugnat. hoc demum fugiendum est, nam extremam animæ afferre perniciem solet.

Video in Ezechiele prodeuntem eminus; *Ezech. 9.* virum, legati officio fungentem, lineis vestitum, calamario instructum, qui in mandatis habebat, singulos qui neci eripiendi erant, signo Tau notare, ceteros vero omnes morti tradere. *Senem, inquit, adolescentem, & virginem, paruulum & mulieres interfice usque ad internicionem.* At hæc strages à senioribus initium habuit; *Caperunt ergo à viris senioribus.* Senes hi inueteratos illos peccatores, quique in peccatis canescunt, denotant; ab his ut plurimum velut à scelestissimis Dei iudicia incipiunt; & sane morbi hi incurabiles sunt, qui ut sanentur, miraculis opus est, ut in hac hæmorrhoiâa cernimus.

Vidistis duodecennem mulieris huius ætatem, sed eandem restitutam valentiam in scenam producam. Ecce enim quamprimum ut Saluatoris fimbriam tetigit, ille conuersus ait, *Quis me tetigit non quod ignoraret, à quo tactus esset, sed ut hocce miraculum ad Dei gloriam, propter Principis fidem, & mulieris curationem,* mani-

Exod. 3.

In Comen. 3. Exod.

Hæmorrhoiâa designat peccatorem in peccatis inueteratum. Ezech. 8.

Miraculosa mulieris huius sanatio.

manifestaret: ipsa igitur tremens & pauescens, quasi commissi sacrilegii alicuius rea, vt Chrysostr. ait, illius pedibus aduoluta, & admissi veniam petens libere professa est, se tetigisse. Sed Saluator, qua erat benignitate & clementia, eandem consolatus, a morbo etiam eadem opera liberauit. *Et salua facta est mulier ex illa hora.* O curationem admirabilem! o medelam haecenus inauditam! Tibi hic o natura, illud id Saluator, neque enim ipsa imitari posses, neue huc medicina Hippocratis attingere, qua non nisi successiue & multis adhibitis medicamentis sanat.

Duo medicinae praesides.

Aesculapii Dei medicinae praesidis imago.

Atque ideo duos medicinae praesides pinxerunt veteres, Mercurium & Aesculapium, atque in eorum imaginibus pingebant quid ad sanitatem tuendam foret necessarium. Vt autem de Mercurio taceam, pinxerunt Aesculapium, imaginem pulcherrimae mulieris alatae & lauro coronatae, & pileo tecta, manu praefertentem. Nodosum adhuc gestabat sceptrum quod serpentes varii ambibant, ad pedes vero noctuam & gallinam habebat. Caeterum coruus illi & draco immolabatur: cumque Apollinis imberbis filius esset, promissam praeferebat barbam. Quibus omnibus denotare volebant, vt medicina sanitatem quam formosa mulier illa denotabat (vt qua nihil pulchrius haberi in mundo queat) conferat, variis remediis vtatur necesse est; alae autem illius diligentiam, laurus qua magna energia est & salutatis, herbarum & simplicium medicamentorum notitiam, pileus, caeli quod nos cooperit, eiusque influxuum, qui obseruari quam diligentissime debent, vt medicamenta applicentur, notitiam significat. Gallina commodum aegroti nutrimentum necessarium esse signabat, noctua vero, vigilantiam & studium quod bonis impendi litteris oportet, coruus e quo varia veteres auguria & prognostica colligebant, iudicium & crisma de morbis, draco denique sollicitudinem & prouidentiam erga omnia praedicta. multorum autem id annorum experientia acquiritur, nec adolecentis alicuius est medicam exercere, sed hominis barbati & prouecti. Ars namque nodos plurimos difficultates ac spinas continet, vt sceptrum

Tom. 2. Pars Aesculapii.

illi nodoso Aesculapii non immerito valeat comparari. Hisce carimonis non vtitur Christus, sed statim, in momento sine aliquo ingredienti, solo suo tactu, & miraculose miscellam hanc mulierem sanitati restituit: *Et salua facta est mulier ex illa hora.*

Duo igitur insignia hic patrat Dominus miracula; vnum in muliere, qua duodecim annorum spatio sanguinis profluuio laborarat, alterum in filia Archisynagogi, qua iam mortem obierat: qua tantam illius apud populum opinionem excitauerunt, vt omnes illum per vniuersam Iudaeam vt Prophetam suspexerint. Docemur hic opera Dei divulgare, eiusque beneficia extollere & depraedicare. Dauid quippe tota animi contentione, & omnium neruorum testudinis suae intentione, & studio quodam singulari mirabilia qua Deus in Aegypto, in mari rubro, in deserto, in terra Chanaan, tum in seipso patrauit, celebrat & extollit, quin & alios sibi, vt succinant inuitat: *Narrate mirabilia eius, & alibi, Venite & audite omnes qui timetis Deum, & narrabo quanta fecit anima mea.*

Dei laudes decantanda.

Psalm. 104.

Ita Moyses socio suo Iethro omnes collatas sibi gratias enarrauit: & Angelus id ipsum Tobiae, vt faciat suadet: *Vos autem benedicite Deum caeli, & narrate omnia mirabilia eius, sacramentum enim regis abscondere, bonum est, opera autem Dei reuelare, honorificum est.* Atque huc spectant, & huius farinae sunt vetera illa Moysis, eiusque sororis Mariae, Deborah, Isaiae, Ezechielis, Annae, Iudith, Tobiae, Abacuc, Zachariae, Simeonis, Deiparae, aliorumque cantica, ad qua vos remitto, vos autem sic me dimittite, sinem hic facere.

Exod. 18.

Tob. 12.

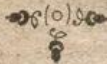
Hoc igitur Euangelium vobis documento sit ex alterutra illius parte aliquam vobis vtilitatem eligite. Videte honorem & cultum non animi solum, sed & corporis, quem Deo debemus, cum Archisynagogus ipsum adorans accedat, & adoret accedens. Attendite simul mortis velocitatem, eius incertitudinem, eius tamen aduentus certitudinem, discite omni illam hora & loco expectandam, cum puella haec in aetatis flore, & praeter patris expectationem, moriatur. Notate etiam, quo pudore, metu, &

Ccc

rcuc-

Reuerentia peccatores sanitatis acquirendæ gratia, ad Deum accedere debeant: cum hæmorrhoida accedere ad Christum verita à tergo hæreat, imo vix vestem illius tangere audeat. Discite, quæ sit fiducia & spe ad Deum accedendum; quæ sit de potentia illius spes concipienda, cum mulier hæc certo sibi persuadeat, se si fimbriam Christi tangere potuerit, sanguinis fluxu quamprimum liberandam. Denique hinc colligite, Dei laudes & præconia vbique locorum esse de prædicanda & euulganda, beneficiaque recepta celebranda.

Et quis obsecro hoc non agat? quis hic deficiat omnipotens Deus? Tua quippe mirabilia tacere, non est hominem esse, & certissimum ingratitude argumentum. Nam & muta loquuntur vt te dilaudent, & quæ lingua carent vt tibi dent gloriam, linguam sibi adaptant. Nos scilicet ad hoc obligati sumus, imo naturalis quædam obligatio est, vt creatura rationis compos Creatorem dilaudet, vtque homo in æternum Dei sui præconia celebret. Sed quid video hic sanguinifluas, & filias mortuas, tot animas inquam quæ peccandi dysenteria laborant, & iam à duodecim annis forsitan, inter quas & plurimas iam mortuas reperire erit, sacræ humanitatis tuæ fimbria ad illas mundandas, & omnipotentia manus ad has à mortuis resuscitandas, sufficit. Illis igitur sanitatem & his vitam elargire, atque omnes te deprecabunt, mirabilia tua celebrabunt, quamdiu hic in orbe inferiori peregrinabuntur, expectantes interim, donec in altero sæculo, ubi æterna felicitas est, eadem assidue & continuo decantare valeant, ad quam nos deducant Pater & Filius & Spiritus S. Amen.

DOMINICA XXIV. POST PENTECOSTEN.

Partitio.

1. De nominibus Antichristi.
2. De desolatione Urbis Ierosolymitana & orbis.
3. De Tribulatione magna in secundo aduentu Iesu.
4. De abominatione Antichristiana generatim.
5. De Antichristi fraudulentia.
6. De eiusdem Tyrannide.

Cum videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta. stantem in loco sancto. Matth. 24.

FIGVRA.

Vidit olim in Apocal. Ioannes draconem ^{Apol. 12.} rufum, & horribilem, septem capita & cornua decem gestantem, & septem coronis redimitum; qui cauda tertiam stellarum partem cælo detrahebat, & in mulierem omnem suam rabiem & furorem conuertebat. Hunc imaginem esse dico Antichristi, cuius in Euangelio hodierno habetur mentio, quique circa sæculorum finem apparebit, vt Ecclesiæ bellum inferat, eamque persequatur. Ipse scilicet erit draco veneno & virulentia turgidus, septriceps, & decem munitus cornibus, & septris infinitis potens, quod sexcentas rationes & mille artes adinueniet, quibus iustos affligat, & in casses suos pertrahat, varias illis ideo coronas & sceptras offeret, cauda quoque sua cælo stellas detrahet, id est, sexcentas animas cælo & gloriæ destinatas disperdet, & in terram trahet. Tantusque illius furor & rabies futura est, totus vt orbis eum formidaturus sit. Sed Ecclesiam imprimis, quæ est mulier illa, persequetur, & aduersus illam omnes vires exeret. Alias nequitia & sæuitia illius partes prosequar, si cœlitus auxilium affulgeat, & cœpta nostra Deipara benignitatis suæ stabro secundet. Quare vnanimus ei angelicam salutationem recitemus:

Ave MARIA.

Tam